

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Факультет ПСИХОЛОГІЇ

Кафедра Педагогіки та корекційної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

_____ (Чернецький С. О.)

“ _____ ” _____ 2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 3.1 Психолого-педагогічні основи корекційно-виховної роботи

напрямок підготовки _____

спеціальність _____ 7.01010501 , 8.010105 Корекційна освіта
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

факультет/центр Психології
(назва факультету/центру)

Робоча програма **Психолого-педагогічні основи корекційно-виховної роботи**
для студентів за спеціальністю 7.01010501, 8.010105 Корекційна освіта
„09” червня 2015 року - 12 с.

Розробник: Ніколенко Л.М., к. пед. наук, доцент кафедри педагогіки
та корекційної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та корекційної освіти

Протокол від “16” червня 2015 року № 17

Зав. кафедри педагогіки та корекційної освіти

_____ (проф. Гладуш В.А.)

“ _____ ” _____ 2015 року

Схвалено науково-методичною комісією за напрямом підготовки
6.010105 Корекційна освіта

Протокол від. “09” червня 2015 року № 10

Голова _____ (проф. Гладуш В.А.)

“ _____ ” _____ 2015 року

Схвалено Вченою радою факультету Психології

Протокол від “30” червня 2015 року № 11

Голова _____ (доц. Волков Д.С.)

“ _____ ” _____ 2015 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		спеціалісти	магістри
Кількість кредитів – 3/4	Галузь знань 0101 Педагогічні науки	Нормативна	
	Напрямок підготовки -		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): 7.01010501, 8.010105 Корекційна освіта	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ - _____ (к-ть годин)		Семестр	
Загальна кількість годин -108/120		1-й	1-й
		Лекції	
	18 год.	18 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст, магістр	Практичні	
		8 год.	18 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		82 год.	84
		Індивідуальні завдання:	
		КМР	-
		Вид контролю:	
екзамен	екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для спеціалістів – 1/0,5

для магістрів – 1/1

2. Мета та завдання дисципліни

Мета викладання дисципліни „Психолого-педагогічні основи корекційно-виховної роботи” полягає у формуванні системи знань, умінь та навичок виховання учнів з особливостями індивідуального розвитку, обґрунтування шляхів і умов ефективного впливу на їх особистісний розвиток задля ефективної діяльності майбутніх фахівців.

Завдання вивчення дисципліни „Психолого-педагогічні основи корекційно-виховної

роботи”:

1. надання студентам знань теоретичних положень психолого-педагогічних основ виховання дітей з особливостями інтелектуального розвитку;
2. систематизація способів засвоєння, відтворення і тлумачення основних понять психології і педагогіки щодо виховання дітей з особливостями інтелектуального розвитку;
3. практичне оволодіння технікою керівництва процесом виховання у спеціальній загальноосвітній школі (школі–інтернаті);
4. оволодіння ефективними шляхами впливу на корекцію і розвиток особистості;
5. формування професійно-педагогічної позиції, потреби у самовдосконаленні;
6. формування освіченої, творчої особистості майбутнього фахівця.

У результаті вивчення дисципліни фахівець повинен **знати**:

- специфіку предмета;
- методи психолого-педагогічних досліджень у корекційній освіті;
- рушійні сили і закономірності розвитку особистості;
- вікові та індивідуальні особливості розвитку та виховання особистості;
- сутність психолого-педагогічних особливостей формування характеру;
- методи стимулювання учнів до активної роботи над особистим розвитком та самовдосконаленням;
- особливості ефективного застосування спеціальних методів виховання;
- методи організації навчально-пізнавальної діяльності учнів із особливостями інтелектуального розвитку;
- різноманітні форми організації навчально-виховного процесу в спеціальній загальноосвітній школі (школі–інтернаті);
- систему професійно важливих якостей вчителя-дефектолога.

У результаті вивчення дисципліни підготовлений фахівець повинен **вміти**:

- ефективно використовувати діагностику індивідуальних психічних особливостей учнів і колективу;
- приймати рішення, передбачувати результат, поєднувати завдання виховання і корекції розвитку особистості учня з урахуванням психічних можливостей;
- визначати за зовнішніми прикметами і вчинками дітей зміни в їх психічному стані, розуміти їх поведінку в конкретних життєвих ситуаціях;
- застосовувати методи і засоби корекційно-виховної роботи для досягнення учнями найкращих успіхів в умовах диференціації;
- вибирати найраціональніші види суспільно-корисної діяльності для всіх і кожного;
- самоаналізувати педагогічні дії;
- розробляти систему управління вихованнями в залежності від мети виховання, інтересів, волі, бажань, психічних можливостей дітей;
- бачити і розуміти особистість учня, колектив, проникати у приховані резерви розвитку дитини і колективу;
- поєднувати цілі дітей і цілі виховання, враховувати взаємовідносини, особисті симпатії й антипатії учнів в ході педагогічного процесу;
- створювати атмосферу взаємної довіри, поваги, допомоги, співробітництва та співтворчості;
- дотримуватись у діяльності професійно-педагогічних етичних норм;
- підтримувати й формувати сприятливий для успішної педагогічної діяльності соціально-психологічний клімат у колективі;
- попереджати й знаходити ефективні варіанти розв'язання педагогічних конфліктів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психолого-педагогічні основи формування особистості учня з особливостями індивідуального розвитку.

Тема1. Психологія виховання як цілеспрямованого процесу формування особистості. Значення психологічних знань для побудови теорії виховання.

Тема2. Загальні закономірності виховання, їх психолого-педагогічні основи. Принципи виховання дітей з фізичними та психічними вадами.

Тема3. Психологічні механізми формування особистості. Характеристика чинників ефективності виховної роботи.

Тема4. Вчення про розвиток та виховання дитини з проблемами у розвитку. Психофізіологічна основа виховання дитини з вадами.

Тема5. Позиція особистості як психологічний об'єкт виховання. Показники і критерії вихованості, їх психологічна природа.

Змістовий модуль 2. Психолого-педагогічні основи керівництва процесом виховання дітей з особливостями індивідуального розвитку

Тема 6. Поняття виховного впливу. Проблема управління вихованням. Структура та види управління вихованням особистості.

Тема 7. Психолого-педагогічні умови формування властивостей особистості. Характер як психолого-педагогічна проблема. Психологічні питання виховання характеру.

Тема 8. Засоби та методи виховання. Непрямі, свідомі та несвідомі засоби виховання. Методи формування свідомості, методи формування поведінки, методи формування почуттів і ставлення.

Тема 9. Ціннісно-сміслова сфера особистості як психологічний об'єкт виховання. Формування ціннісно-сміислової сфери учня з особливостями індивідуального розвитку. Засоби впливу на ціннісно-сміслову сферу особистості.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	спеціалісти						магістри					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Психолого-педагогічні основи формування особистості учня з особливостями індивідуального розвитку												
Тема1. Психологія виховання як цілеспрямованого процесу формування особистості. Значення психологічних знань для побудови теорії виховання.	10	2				8	12	2	2			8
Тема 2. Загальні закономірності виховання, їх	12	2	2			8	12	2	2			8

психолого-педагогічні основи. Принципи виховання дітей з фізичними та психічними вадами.												
Тема 3. Психологічні механізми формування особистості. Характеристика чинників ефективності виховної роботи.	10	2				8	12	2	2			8
Тема 4. Вчення про розвиток та виховання дитини з проблемами у розвитку. Психофізіологічна основа виховання дитини з вадами.	10	2				8	13	2	2			9
Тема 5. Позиція особистості як психологічний об'єкт виховання. Показники і критерії вихованості, їх психологічна природа.	13	2	2			9	13	2	2			9
Разом за змістовим модулем 1	55	10	4			41	62	10	10			42
Змістовий модуль 2. Психолого-педагогічні основи керівництва процесом виховання дітей з особливостями індивідуального розвитку												
Тема 6. Поняття виховного впливу. Проблема управління вихованням. Структура та види управління вихованням особистості.	12	2				10	14	2	2			10
Тема 7. Психолого-педагогічні умови формування властивостей особистості. Характер як психолого-педагогічна проблема. Психологічні питання виховання характеру.	14	2	2			10	14	2	2			10
Тема 8. Засоби та методи виховання. Непрямі, свідомі та несвідомі засоби виховання. Методи формування свідомості, методи формування	14	2	2			10	15	2	2			11

поведінки, методи формування почуттів і ставлення.												
Тема 9. Ціннісно-сміслова сфера особистості як психологічний об'єкт виховання. Формування ціннісно-сміислової сфери учня з особливостями індивідуального розвитку. Засоби впливу на ціннісно-сміслову сферу особистості.	13	2				11	15	2	2			11
Разом за змістовим модулем 2	53	8	4			41	58	8	8			42
Усього годин	108	18	8			82	120	18	18			84

5. Теми семінарських занять не передбачено

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		спец.	магістри
	1-й змістовий модуль		
1	Чинники формування особистості та їх роль у виховному процесі. Психологічна природа критеріїв вихованості учня.		2
2	Поняття про особистість, структура особистості. Спрямованість особистості (просоціальна, асоціальна, антисоціальна).	2	2
3	Психологічні теорії виховання.		2
4	Виховання та соціалізація. Інститути соціалізації: поняття та зміст.		2
5	Виховання і формування соціальних установок особистості. Ефективність педагогічного впливу.	2	2
	2-й змістовий модуль		
6	Методи, прийоми та засоби самовиховання. Ефекти виховання та самовиховання внаслідок соціалізації та персоналізації особистості.		2
7	Поняття про моральну свідомість та її формування. Стадії розвитку моральної свідомості за Колбергом. Критерії моральної вихованості.	2	2
8	Сім'я як соціально-психологічний фактор виховання особистості. Формування соціальних установок дитини у сім'ї.	2	2
9	Педагогічна діяльність: форми, характеристики, зміст. Мотивація педагогічної діяльності. Педагогічні функції і вміння.		2
ВСЬОГО:		8	18

7. Теми лабораторних занять не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид с/р
		спец.	маг.	
	1-й змістовний модуль			
1	Взаємозв'язок педагогічної психології та спеціальної педагогіки у системі виховання дітей з особливостями розвитку.	8	8	Таблиця
2	Теорія поетапного формування розумових дій і понять. Концепція зони найближчого розвитку як основа розвиваючого навчання.	8	8	Письмова характеристика етапів
3	Проблема навченості у психології та педагогіці. Види, рівні і властивості навченості.	8	8	Три приклади на кожен з видів навченості
4	Мотивація як психолого-педагогічна категорія. Мотив як ціль.	8	9	Педагогічна задача
5	Основні рівні оволодіння вміннями і навичками.	9	9	Таблиця критеріїв/показників
2-й змістовний модуль				
6	Проблема цілей виховання. Ціль виховання у різних педагогічних концепціях.	10	10	Порівняльний аналіз концепцій виховання
7	Роль емпатії у моральному вихованні учнів.	10	10	Повідомлення
8	Спілкування як фактор виховання. Основні форми спілкування.	10	11	Педагогічна задача
9	Особистісні якості у структурі суб'єкта педагогічної діяльності. Специфіка педагогічного мислення.	11	11	Творча робота
	Разом	82	84	

9. Індивідуальні завдання *КМР (спеціалісти)*

10. Методи навчання

Словесні (лекція, бесіда, дискусія, інструктаж);
Наочні (демонстрація, ілюстрація);
Практичні (самостійна робота, індивідуальна робота);
Проблемні (проблемне викладання, частково-пошукове, дослідне навчання);
Інтерактивні (проблемна лекція, лекція-презентація, ділова гра, мозковий штурм, сензитивний та комунікативний тренінг, використання мультимедійних технологій та ін.)

11. Методи контролю

Практична контрольна перевірка (синтезована – узагальнена перевірка знань, умінь, навичок; ймовірна – перевірка всієї системи знань);

Тестовий метод;

Програмований метод;

Підсумковий (екзамен проводиться методом письмової роботи, бесіди, практичної роботи, лабораторної роботи);

Державна підсумкова атестація (для дисциплін, які включені до програм фахових вступних випробувань);

Взаємоконтроль;

Самоконтроль;

Самооцінка.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

спеціалісти

		КМР	Екзамен	Сума
Змістовний модуль 1	Змістовний модуль 2	20	40	100
24 балів	16 балів			

магістри

		Екзамен	Сума
Змістовний модуль 1	Змістовний модуль 2	40	100
30 балів	30 балів		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	F*	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

* оцінка F виставляється тільки за результатами складання заборгованості комісії

13. Методичне забезпечення

1. Коррекционная педагогика и специальная психология: Словарь: Учебное пособие/ Сост. Н.В. Ново творцева. – 4-е изд., пере раб. и доп. – СПб.:КАРО, 2006. – 144 с.
2. Настольная книга педагога-дефектолога/ Т.Б. Епифанцева и др. – Изд. 3-е – Ростов н/Д:Феникс, 2007. – 576 с. – (Сердце отдаю детям)
3. Психопатология детского возраста / А.И. Селецкий. – К.: Вища шк. Головное изд-во, 1987. – 295 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Айсмонтас Б. Б. Педагогическая психология: Схемы и тесты. М., 2004.
2. Бех І. Д. Психологія виховання. У 2 кн. К., 2004.
3. Вьіготский Л. С. Педагогическая психология. М., 1993.
4. Зязюн І. А. Основи педагогічної майстерності. К., 1998.
5. Венгер А. Л. Психологическая диагностика и консультирование. В 2 кн. М., 2001.

Додаткова

1. Бруменская Г. В., Карабанова О. А., Лизерс А. Г. Возрастно-психологическое консультирование. М., 1990.
2. Габай Т. В. Педагогическая психология. М, 2003.
3. Гиппенрейтер Ю. Б. Воспитывать ребенка. Как? М., 1999.
4. Забродський М. М. Педагогічна психологія. К., 2000.
5. Зимняя И. А. Педагогическая психология. М., 1999.
6. Ильясов И. Структура процесса учения. М., 1986.
7. Кащенко В. П. Педагогическая коррекция. М., 1992.
8. Ковалев А. Г., Бодалев А. А. Психология и педагогика самовоспитания. М., 1989.
9. Маркова А. К. Психология профессионализма. М., 1996.
10. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Под. ред. Е. С. Полат. М., 2001.
11. Реан А. А., Коломенский Я. Л. Социальная педагогическая психология. СПб., 1999.
12. Субботский Е. В. Ребенок открывает мир. М., 1985.
13. Талызина Н. Ф. Педагогическая психология. М., 1998, 2004.
14. Фридман Л. М., Кулагина И. Ю. Психологический справочник учителя. М., 1991.
15. Бондар В. І. Психолого-педагогічні основи розвитку дітей в системі М. Монтессорі : навч. посібник / В. І. Бондар, А. М. Ільченко. – Полтава : РВВ ПДАА, 2009. – 252 с.
16. Гонеев А. Д. и др. Основы коррекционной педагогики / А. Д. Гонеев / Под ред. В. А. Сластенина. – М.: «Академия», 1999. – 280с.
17. Державна національна програма «Освіта (Україна ХХІ століття)». – К. : Райдуга, 1994. – 61 с.

18. Дети с ограниченными возможностями: проблемы и инновационные тенденции в обучении и воспитании. Хрестоматия. – М., 2001. – 276 с.
19. Єременко І. Г. Наукові основи корекційно-виховної роботи в допоміжній школі. Метод. лист / І. Г. Єременко. – К.: Рад. школа, 1970. – 51 с.
20. Єременко І. Г. Познавательные возможности учащихся вспомогательной школы / И. Г. Еременко. – К.: Рад.школа, 1972. – 130 с.
21. Кащенко В. П. Педагогическая коррекция / В. П. Кащенко. – М.: Просвещение, 1992. – 223 с.
22. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001> – Загол. з екрана.
23. Книга для учителя вспомогательной школы / Под ред. Г. М. Дульнева: 2-е изд. – М.: Учпедгиз, 1955. – 448 с.
24. Лурье Н. Б. Коррекционно-воспитательная работа с умственно отсталыми детьми / Н. Б. Лурье. – М.: Изд-во АПН РСФСР, 1962. – 160 с.
25. Миронова С. П. Підготовка вчителів до корекційної роботи в системі освіти дітей з вадами інтелекту : монографія / С. П. Миронова. – Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2007. – 304 с.
26. Синьов В. М. Активізація розумової діяльності учнів допоміжної школи на уроках географії: метод. лист / В.М.Синьов. – К., 1967. – 40 с.
27. Синьов В. М. Основи дефектології: навч. посібник / В. М. Синьов, Г. М. Коберник. – К.: Вища школа, 1994. – 143 с.
28. Шульженко Д. І., Андрєєва Н. С. Корекційний розвиток аутичної дитини (книга для батьків та педагогів) / Д. І. Шульженко, Н. С. Андрєєва. – К.: Д. М. Кейдун, 2011. – 344 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова - www.npu.edu.ua (elib@npu.edu.ua)
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof> – Загол. з екрана.
3. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001> – Загол. з екрана.
4. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://ocvita.in.ua/index.php?option>. Загол. з екрана.

16. Структура рейтингової системи оцінювання дисципліни

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Кафедра педагогіки та корекційної освіти

Дисципліна: «Психолого-педагогічні основи корекційно-виховної роботи»

Навчальний рік: 2015-2016

Академічна група: ДК-15с-1

Семестр: 1-й

Елементи контролю за 1 змістовим модулем: (24 бали)

1. Виступи на практичних заняттях - 2 б. Усього занять – 2.
Разом – 4 б.
2. Виконання завдання самостійної роботи – 4 б. Усього видів с/р – 5.
Разом – 20 б.

Максимальна кількість балів – 24.

Елементи контролю за 2 змістовим модулем: (16 балів)

1. Виступи на практичних заняттях - 2 б. Усього занять – 2.
Разом – 4 б.
2. Виконання завдання самостійної роботи – 3 б. Усього видів с/р – 4.
Разом – 12 б.

Максимальна кількість балів – 16.

КМР – 20 балів

ЕКЗАМЕН – 40 балів

Академічна група: ДК-15м-1

Семестр: 1-й

Елементи контролю за 1 змістовим модулем: (30 балів)

1. Підготовка повідомлень та виступи на практичних заняттях - 2 б.
2. Виконання завдання самостійної роботи – 4 б.
Усього тем – 5.

Максимальна кількість балів – 30.

Елементи контролю за 2 змістовим модулем: (30 балів)

1. Підготовка повідомлень та виступи на практичних заняттях - 3 б.
2. Виконання завдання самостійної роботи – 5 б. (теми 6-7), 4 б. (теми 8-9).
Усього тем – 4.

Максимальна кількість балів – 30.

ЕКЗАМЕН – 40 балів

ТЕРМІН СКЛАДАННЯ : 17-й ТИЖДЕНЬ
ТЕРМІН ПЕРЕСКЛАДАННЯ: 18-й ТИЖДЕНЬ

Доцент

Ніколенко Л.М.

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та корекційної освіти
від 16 червня 2015 року, протокол № 17

Завідувач кафедри педагогіки та корекційної освіти
_____ проф. В.А. Гладуш